

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia z dnia 29 września 2017 roku (znak (...)-2017) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., ustalił wysokość kapitału początkowego G. K. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 94.014,47 zł. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 63,76 %.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 778,44 zł, okresy składkowe w wymiarze 20 lat, 10 miesięcy i 17 dni, to jest 250 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 1 roku 2 miesięcy i 7 dni, to jest 14 miesięcy.

Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonej 79,40 %.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów, w których wnioskodawczyni przebywała na urlopie bezpłatnym.

Przy przeliczeniu podstawy wymiaru kapitału początkowego za okresy zatrudnienia:

- od 13 stycznia 1976 roku do 31 grudnia 1976 roku;
- od 1 stycznia 1984 roku do 31 grudnia 1985 roku;
- od 1 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1988 roku;
- od 1 stycznia 1990 roku do 31 grudnia 1990 roku;
- od 1 stycznia 1992 roku do 31 grudnia 1992 roku -

organ rentowy przyjął wynagrodzenie minimalne, obowiązujące w tych latach, ze względu na rozbieżności co do wysokości wynagrodzenia w drukach RP-7. Organ rentowy podkreślił, że w celu przeliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego należy doręczyć karty wynagrodzeń za powyższe okresy.

Odwołanie od wyżej wymienionej decyzji złożyła G. K..

Ubezpieczona podniosła, że nie zgadza się z decyzją w zakresie przyjęcia przy przeliczeniu podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenia minimalnego za sporne okresy, to jest za lata 1984, 1985, 1988, 1990 oraz 1992. Wnioskodawczyni podkreśliła, że zakład pracy (...) S. A. od wielu lat już nie istnieje, zatem nie jest w stanie udokumentować wysokości zarobków. G. K. wniosła o uwzględnienie do obliczenia wysokości kapitału początkowego wynagrodzeń w wysokości wynikającej z dokumentów jakie przedłożyła do akt organu rentowego z dnia 21 września 2004 roku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy podkreślił, że do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokość, zaś obowiązek ich dostarczenia ciąży na wnioskodawczyni.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

G. K. urodziła się (...).

Ubezpieczona w dniu 19 lipca 2017 roku złożyła wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

(wniosek o ustalenie kapitału początkowego – k. 1 – 3 akta ZUS)

Decyzją z dnia z dnia 29 września 2017 roku (znak (...) -2017) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, II Oddział w Ł., ustalił wysokość kapitału początkowego G. K. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 94.014,47 zł. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 63,76 %.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 778,44 zł, okresy składkowe w wymiarze 20 lat, 10 miesięcy i 17 dni, to jest 250 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 1 roku, 2 miesięcy i 7 dni, to jest 14 miesięcy. Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonej 79,40 %.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów, w których wnioskodawczyni przebywała na urlopie bezpłatnym.

Przy przeliczeniu podstawy wymiaru kapitału początkowego za okresy zatrudnienia:

- od 13 stycznia 1976 roku do 31 grudnia 1976 roku;
- od 1 stycznia 1984 roku do 31 grudnia 1985 roku;
- od 1 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1988 roku;
- od 1 stycznia 1990 roku do 31 grudnia 1990 roku;
- od 1 stycznia 1992 roku do 31 grudnia 1992 roku -

organ rentowy przyjął wynagrodzenie minimalne, obowiązujące w tych latach, ze względu na rozbieżności co do wysokości wynagrodzenia w drukach RP-7. Organ rentowy podkreślił, że w celu przeliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego należy doręczyć karty wynagrodzeń za powyższe okresy.

(decyzja – k. 17 – 19 akta ZUS)

Wynagrodzenie ubezpieczonej wynosiło:

- 1) w 1976 roku – 13.960 zł,
- 2) w 1977 roku – 34.650 zł,
- 3) w 1978 roku – 40.305 zł,
- 4) w 1979 roku – 47.302 zł,
- 5) w 1980 roku – 59.478 zł,
- 6) w 1981 roku – 74.395 zł,
- 7) w 1982 roku – 87.928 zł,
- 8) w 1983 roku – 114.235 zł,
- 9) w 1984 roku – 146.264 zł,
- 10) w 1985 roku – 192.313 zł,

11) w 1986 roku – 222.608 zł

(zaświadczenie o wynagrodzeniu i zatrudnieniu – k. 6 akt ZUS)

Wynagrodzenie ubezpieczonej w 1987 roku wynosiło 216.331 zł.

Wynagrodzenie ubezpieczonej w 1988 roku wynosiło 584.732 zł.

Wynagrodzenie ubezpieczonej w 1989 roku wynosiło 2.838.245 zł.

Wynagrodzenie ubezpieczonej w 1990 roku wynosiło 11.514.709 zł.

Wynagrodzenie ubezpieczonej w 1991 roku wynosiło 17.331.124 zł.

Wynagrodzenie ubezpieczonej w 1992 roku wynosiło 45.330.800 zł.

Wynagrodzenie ubezpieczonej w 1993 roku wynosiło 47.000.800 zł.

Wynagrodzenie ubezpieczonej w 1994 roku wynosiło 36.439.600 zł.

Wynagrodzenie ubezpieczonej w 1995 roku wynosiło 3.103.86 zł.

Wynagrodzenie ubezpieczonej w 1996 roku wynosiło 4.245 zł.

Wynagrodzenie ubezpieczonej w 1997 roku wynosiło 4.104,81 zł.

Wynagrodzenie ubezpieczonej w 1998 roku wynosiło 2.340,35 zł.

(karty wynagrodzeń, karty zasiłkowe – k.16-30, opinia biegłego – k.64-77)

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego liczony z 10 najkorzystniejszych lat 1984-1993 wynosi 90,46%, a wysokość kapitału początkowego wyniosła 113.025,11 zł.

(pismo ZUS – k.48, opinia biegłego – k.64-77)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał na podstawie ww. dowodów z dokumentów, których strony nie kwestionowały.

W toku postępowania ubezpieczona zakwestionowała obliczenie wysokości kapitału początkowego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i celem weryfikacji dokonanych obliczeń Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu zatrudnienia i płac.

W złożonej opinii biegły obliczył wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej w poszczególnych latach a następnie obliczył wskaźnik wysokości kapitału początkowego. Obliczenia te co do zasady są zgodne z hipotetycznym wyliczeniem ZUS, poza wynagrodzeniem z 1993 roku. Obliczając wynagrodzenie za ten rok biegły niezasadnie przyjął, iż wynagrodzenie w 1993 roku wyniosło 51.485.800,00 zł. Poprawną wartością, jaką przyjął organ rentowy, jest wynagrodzenie w wysokości 47.000.800 zł. Przyczyną powyższego błędu rachunkowego w opinii biegłego jest dodanie do łącznej kwoty wynagrodzenia ponownie wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy w wysokości 4.485.000 zł, które zostało już ujęte w kwocie łącznej. Tym samym biegły dwukrotnie uwzględnił do łącznej wysokości wynagrodzenia kwotę zasiłku chorobowego. W konsekwencji, finalna wysokość kapitału początkowego oraz wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego także różni się od danych przyjętych w wyliczeniu hipotetycznym ZUS. Powyższe twierdzenia znajdują odzwierciedlenie także w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, które przedłożone zostało do akt organu rentowego. W przedmiotowym zaświadczeniu łączna kwota wynagrodzenia wynosi 47.000.800 zł, w tym kwota 42.515.800 zł to wysokość wynagrodzenia, zaś kwota 4.485.000 zł to wysokość zasiłku.

W pozostałym zakresie przyjęta przez biegłego wysokość wynagrodzenia jest prawidłowa, została dokonana w oparciu o dokumentację źródłową (karty wynagrodzeń, karty zasiłkowe oraz zaświadczenie o wynagrodzeniu).

Po złożeniu opinii przez biegłego ubezpieczona nie kwestionowała dokonanych obliczeń ani nie składała wniosków dowodowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie w części.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, to jest na dzień 1 stycznia 1999 roku (ust. 3). Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy).

Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku.

Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego

i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Średnie trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy, co wynika z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu statystycznego w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych,

wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja niewątpliwie wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, iż zarówno okres zatrudnienia jak i wysokość uzyskiwanego uposażenia nie może być wykazana w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków (wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 1997 roku II UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 marca 1997 roku, III AUa 105/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 18 sierpnia 1993 roku, III AUr 294/93).

Należy zauważyć, że Sąd może przyjąć do ustalenia kapitału początkowego tylko te składniki wynagrodzenia, których wysokość została ustalona w postępowaniu, w sposób niewątpliwy. Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonej. Chodzi tutaj o umowy pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 roku, III AUa 1555/11, Lex nr 1113058).

Mając to na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornymi okresami zatrudnienia ubezpieczonej.

W przedmiotowej sprawie istota sporu ostatecznie sprowadziła się do ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonej za lata 1984 – 1985, 1988, 1990 oraz 1992, bowiem za powyższe okresy organ rentowy przyjął, iż ubezpieczona otrzymywała wynagrodzenie minimalne.

Ubezpieczona w toku postępowania domagała się uwzględnienia zarobków za sporne okresy w wysokości, w jakiej otrzymywała to wynagrodzenie w rzeczywistości.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej z okresami zatrudnienia ubezpieczonej oraz wysokością otrzymywanego wynagrodzenia, jak również opinią biegłego oraz wyliczeniem hipotetycznym organu rentowego, co dało podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle postawionych jej zarzutów.

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego, na podstawie załączonej do akt dokumentacji ubezpieczonej, bezsprzecznie możliwe było ustalenie wysokości wynagrodzenia G. K. w spornym okresie na podstawie dokumentacji źródłowej – kart wynagrodzeń oraz kart zasiłkowych. Wynagrodzenie określone w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu nie było kwestionowane.

W konsekwencji, organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest okres od 1984 do 1993 roku.

Wysokość wynagrodzenia w spornych okresach wyniosła:

- 146.264 zł – w 1984 roku;
- 192.313 zł – w 1985 roku;

- 222.608 zł – w 1986 roku;
- 216.331 zł – w 1987 roku;
- 584.732 zł – w 1988 roku;
- 2.838.245 zł – w 1989 roku;
- 11.514.709 zł – w 1990 roku;
- 17.331.124 zł – w 1991 roku;
- 45.330.800 zł – w 1992 roku;
- 47.000.800 zł – w 1993 roku.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego obliczony na podstawie wynagrodzeń z lat 1984 – 1993 wynosi 90,46% i jest korzystniejszy od przyjętego przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art.477¹⁴§2 k. p. c., w punkcie pierwszym sentencji wyroku, zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do obliczenia kapitału początkowego przyjął wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego obliczony na podstawie wynagrodzeń stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z lat 1984 – 1993.

W pozostałym zakresie żądania przez ubezpieczoną ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na poziomie 91,40% (zgodnie z opinią biegłego) Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k. p. c. oddalił odwołanie, jako niezasadne.

K.J.

ZARZĄDZENIE

- 1) Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.
- 2) Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w przypadku złożenia apelacji.

22 czerwca 2018 roku